

2024-06-26

Minnesanteckningar från möte den 10 juni mars 2024 på naturum Vattenriket med Samrådsgruppen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike.

Närvarande:

Carina Wettemark, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
Karin Magntorn, naturum, Kommunledningskontoret
Åsa Pearce, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
Håkan Östberg, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
Mattis Vindelman, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
Abigail Sykes, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
Jenny Sahlström, Kultur och fritidsförvaltningen
Eva Berglund, Utvecklingsenheten, Kommunledningskontoret
Ingela Lundqvist, Naturvårdsenheten, Länsstyrelsen Skåne
Anders Hallengren, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
Roger Zetterqvist, Vattenrikets vänner
Krister Asplund, Ålakademin
Flemming Lindskov, Naturskyddsföreningen Kristianstad, Bromölla
Hans Cronert, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
Bengt Hellberg, Bäckhovets fiskebodförening

1. Vattenriket koordinatör Carina Wettemark öppnade mötet

2. Skåneleden SL6 Vattenriket invigd, Håkan Östberg, projektledare, Biosfärenheten

Håkan Östberg berättade om den nya Skåneleden SL6 Vattenriket. Mötet fick höra om den färdiga ledens dragning genom 17 olika naturreservat på sin 19 mil långa väg från Breanäs i norr till Brösarp i söder. Den slingrar sig genom ett mycket varierat landskap från skogar och sjöar i norr, vidare längs betade strandängar i ett odlingslandskap och böljande sandmarker till vidsträckta stränder i söder. Den knyter ihop många av Vattenrikets 21 besöksplatser och flera etapper går bra att nå med buss. Håkan berättade om arbetet med att ta fram leden från medborgarförslag till färdig led. Leden invigdes av Camilla Palm, kommunstyrelsens ordförande, Kristianstads kommun, och Anna Jähne, ordförande i regionala utvecklingsnämnden, Region Skåne, lördagen den 18 maj, som en del av evenemanget Friluftskul i Tivoliparken.

3. Sista etappen av LONA-projekt Tre bubblare längs Vattenrikeleden klar, Åsa Pearce, informationsansvarig, Biosfärenheten

Olika fåglar har olika krav på sin bostad. Den nya utställningen på informationsplanket vid naturum Vattenriket visar upp ett axplock holkar för att ge inspiration att bygga och sätta upp i trädgården, kolonilotten eller sommarstället. En så kallad mulmholk rymdes också i projektet. På ena väggen finns ett plexiglas för att naturums naturvägledare kan visa vilka insekter som bor i mulmen. Utställningen är den sista delen i LONA-projektet "Tre bubblare längs Vattenrikeleden. Övriga delar är "Vättestigen" vid Norra Lingenäset och "Grodleken" vid Ekenabben.

4. Utemuseum Årummet återuppbyggt, Åsa Pearce, informationsansvarig, Biosfärenheten

Sedan spången och utemuseet öppnades i maj 2019 har Utemuseum Årummet och Årumsspången varit mycket populära bland Vattenrikets besökare. Den 2 september 2022 brann utemuseet och delar av spången upp. Nu är de återuppbyggda och nyöppnade med en större samlingsplats på spången utanför gömslet där guider kan samla sin grupp.

5. Photo point för medborgarforskning om klimatet, Karin Magntorn, naturumföreståndare, Naturum Vattenriket

Karin Magntorn, naturumföreståndare, visade den nya photo pointen ett par hundra meter norr om naturum längs Linnérundan. Här kan besökare bidra till forskningen kring klimatförändringar i så kallad medborgarforskning genom att ta ett foto och ladda upp enligt anvisning.

Fika

6. Rapport från Friluftskul i Tivoliparken, Jenny Sahlström, friluftslivssamordnare, Kultur och fritidsförvaltningen

Den 18 maj arrangerade Kultur och fritidsförvaltningen och Biosfärkontoret aktiviteten Friluftskul i samarbete med kommunens många föreningar och företag inom friluftslivet. Årets Friluftskul var det andra i ordningen och hölls mitt i staden i Tivoliparken omgivet av grönska och närhet till Helge å och Utemuseum Kanalhuset. Omkring 500 personer var med och provade på friluftsliv. Det är fler än i fjol då Friluftskul hölls på Ekenabben med omkring 300 deltagare. Även antalet medverkande föreningar var större i år. I år bjöds även företag med koppling till friluftslivet in att medverka, vilket Naturtema med Stora safaribåten och Kajakomaten liksom Naturkompaniet nappade på. Det var tydligt att besökarna gärna vill prova på – de stationer som hade aktiviteter lockade mest folk.

7. Slutrapport från projektet Mäkla fred med naturen genom framsyn i Biosfärområde Kristianstads Vattenrike, Abigail Sykes, projektledare, journalist och processledare

Abigail Sykes slutredovisade det Vinnovafinansierade projektet Mäkla fred med naturen i Kristianstads Vattenrike. Hon berättade om projektets olika delar: workshoppar med personal och samrådsgruppen, podden Tänk om för en hållbar framtid i Vattenriket och en rapport. Resultatet kommer att användas i arbetet med Biosfärkontorets nya handlingsprogram. Dessutom blir det två filmer, en animerad som visar resultatet av framtidsvisionerna och en som visar arbetet med projektet. Mötet fick se den animerade filmen. Filmens engelska version hade uppskattad världspremiär när Abigail Sykes föreläste om projektet på EuroMab i Tyskland i början på juni.

[Podd i Vattenriket – Biosfärområde Kristianstads Vattenrike](#)

8. Våtmark för klimatet vid Fjällmossen samt rapport om kolinlagring i Kristianstads kommun, Mattis Vindelman, projektledare, Biosfärenheten

I ett restaureringsprojekt vid Fjällmossen har vi återställt naturliga vattennivåer för att minska utsläppet av växthusgaser. Tidigare var marken åkermark, torvgravar, högmosse och alsumpskog. Arbetet gick till så att åtta så kallade dikespluggar grävdes för att dämna vattnet.

Mattis visade en kortfilm där markägarens dotter och grävmaskinisten bland annat förklarade att återvätningen även ger positiva effekter på lantbruket och biologisk mångfald genom att den återställer fuktiga miljöer och sumpskog och jämnar ut vattenflödet.

Mattis berättade också att han skriver en rapport om kolförråd och åtgärder för ökad kolinlagring i Kristianstads kommun. Syftet med rapporten är att beskriva nuläget, utreda potentialen för att öka mängden kol och ta fram åtgärdsförslag som ska öka inlagringen och minska utsläppet av kol. Han skriver rapporten i samarbete med Hållbarhetsenheten och arbetet är en del i kommunens klimat- och miljöplan.

9. Korta punkter:

- **Rapport från EuroMAB**

Biosfärkoordinator Carina Wettemark gav en kort redogörelse för EuroMab 2024 i tyska staden Wittenberg. Årets tema var Climate for change, 250 delegater deltog från 41 länder. Det är roligt att vara del av detta världsnätverk och konferensen ger inspiration och nya idéer. I år medverkade tre personer från Vattenriket som föreläsare och i paneler i olika

workshoppar. Förutom Abigail Sykes medverkade Carina Wettemark i en workshop om projektet Supported by nature och Åsa Pearce i panelen i en workshop om PPGIS (interaktiv kartverktyg för analys av ekosystemtjänster) och ny teknik i biosfärområden.

- **Ansökningar:** Roger Zetterqvist, ordförande i Vattenrikets vänner, berättade att föreningen sökt pengar från Sparbanksstiftelsen för att ge bidrag till naturpedagogiska insatser för Näsby och Gamlegården nästa läsår. Åsa Pearce berättade att ansökan för projektet Biosphere for Baltic – Future generations har beviljats pengar till att bland annat arrangera ett Youth forum sommaren 2025, Council for the Baltic Sea States, CBSS, om drygt 600 000 kr.
- **Information från Länsstyrelsen i Skåne**
Anders Hallengren, naturvårdsförvaltare, Länsstyrelsen i Skåne, berättade att förra året gjorde Länsstyrelsen 68 utredningar och konkreta våtmarksåtgärder i Skåne. I år blir det enbart 22 åtgärder som bidrar till klimatnytta och biologisk mångfald. Länsstyrelsens medel tilldelas för tre år i taget. Alexander Nordström är samordnare för våtmarker framför allt i naturreservaten. Vattenriket har fått pengar för att göra förslag på åtgärder i Åsum som ska bli klara innan sommaren. Karin Olsson håller i ett stort Lifeprojekt som omfattar Vramsån. Länsstyrelsens ansökan om Lifeprojekt i bokskog har blivit godkänt. Beslut har fattats om att göra Torsebro till naturreservat. Det kommer bland annat att bli åtgärder för gamla träd. Beslutet att göra Kjugekull till naturreservat är överklagat. Life restore rullar på och i Åsum är man igång med fas två av att fräsa al i kärret. Eventuellt blir det två nya projekt på gamla strandängar. Skogsbeteslife i Skåne på trädbärande betesmarker kan komma att omfatta Näsby fält. Länsstyrelsen ekonomi är lite bättre och nya staket har satts på Håslövs ängar.
- **Transäsongen 2024**
Åsa Pearce, informationsansvarig, berättade att årets transäsong var lyckad. Matningen kom igång tidigt och fungerade bra. Fågelklubben får en eloge för att de lägger in sina räkningar i obsboken på Vattenrikets hemsida. Antal besökare blev 12 609 och flest var på plats den 31/3 då 1 221 besökare noterades av räknaren på vägen mot fågeltornet. Flest tranor räknades den 23/3. 10 500 tranor var ett nytt rekord. Matningen hamnade på 62 ton korn. Trankameran hade 11 900 unika tittare. Många ringde och att älgar rörde sig i området. Trafikverket kontaktades och satt upp en skylt. Hotell och restauranger var nöjda med årets säsong: Rökeriet i Åhus ökar antalet serveringar med 60 luncher per dag under trantiden. Även Rathkegården är glada åt den extra skjuts som tranorna ger butiken. Detsamma gäller för Kastanjelund och Åhus gästis. I år var sista året Ulf Börjesson matar tranorna. Anders Hallengren letar efter en ersättare.
- **Naturums sommarprogram,**
Karin Magntorn, naturumföreståndare, berättade om naturums dagliga aktiviteter med start på måndag 17/6. Biosfärläger drog igång första veckan på sommarlovet med invigning vid Vattenrikets besöksplats Vramsån i Gårds Köpinge. På lägret som varar en vecka får de uppleva Vattenrikets varierade och artrika natur och möta människor som drar nytta av värdena. Under våren har vi även utbildat 34 nya biosfärambassadörer. Totalt har vi utbildat 400 ambassadörer. Årets certifiering hölls vid Utemuseum Äspet vid Snickarhaken.

Övriga frågor och nästa möte

Septembermötet 16/9 hålls utomhus vid Fredriksdalsviken. Där ska vi bland annat titta på en nyanlagd pilotvåtmark för att minska järn och aluminiumläckage.

Vid pennan/Åsa Pearce, Informationsansvarig, Biosfärenheten, 0733-13 64 62

Sändlista:

Ricard Jönsson, Förtroendevald, ordförande
 Maria Hofvendahl Svensson, Förtroendevald
 Ulrika Tollgren, Förtroendevald
 Jimmy Källström, Tekniska förvaltningen
 Richard Wilhelmsson, Tekniska förvaltningen
 Jonas Schrevelius, Tekniska förvaltningen
 Anders Johansson, Kommundirektör, Kommunledningskontoret
 Helena Nerbring Lisell, Mark- och exploatering, Kommunledningskontoret
 Fredrik Ek, Mark- och exploatering, Kommunledningskontoret
 Joel Hallgren, Mark- och exploatering, Kommunledningskontoret
 Eva-Maria Hagström, Tillväxt- och hållbar utveckling, Kommunledningskontoret
 Eva Berglund, Utvecklingsenheten, Kommunledningskontoret
 Hanna Kuhlau, Utvecklingsenheten, Kommunledningskontoret
 Tommy Danielsson, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
 Ulrika Hedlund, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
 Ulrika Cedell, Kultur- och fritidsförvaltningen
 Jenny Sahlström, Kultur- och fritidsförvaltningen
 Therese Granekull, Barn- och utbildningsförvaltningen
 Carina Wettemark, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
 Dan Gerell, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
 Per Torstensson, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
 Mattis Vindelman, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
 Håkan Östberg, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
 Pyret Ovesson, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
 Karin Magntorn, Naturum, Kommunledningskontoret
 Ebba Trolle, Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
 Josefin Svensson, Naturum, Kommunledningskontoret
 Sam Peterson, Naturum, Kommunledningskontoret
 Sussie Söderlundh, Naturum, Kommunledningskontoret
 Tommy Åkerlund, Naturum, Kommunledningskontoret
 Brita Nilsson, Naturum, Kommunledningskontoret
 Ingela Lundqvist, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Cecilia Backe, Naturskyddsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Anders Hallengren, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Maria Sandell, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Henrik Andersson, Skogsstyrelsen, Skånes distrikt
 Karl Magnus Adielsson, Region Skåne
 Roger Zetterqvist, Vattenrikets vänner
 Krister Asplund, Ålakademin
 Claes Bergkvist, Ålakademin
 Ingemar Jönsson, Högskolan Kristianstad
 Thomas Beery, Högskolan Kristianstad
 Pål Nilsson, LRF Kristianstad kommun
 Staffan Gertzell, LRF Kristianstads kommun
 Glenn Oredsson, LRF, Kristianstads kommun
 Christer Neideman, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
 Hans Cronert, Nordöstra Skånes Fågelklubb
 Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
 Fredrik Svensson, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
 David Johansson, Kristianstad Bromölla Jaktvårdskrets
 Roger Jönsson, Kristianstad Bromölla Jaktvårdskrets
 Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
 Erik Baekstedt, Nedre Helgeåns Regleringsföretag
 Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebodsörening
 Olle Andersson, Biodlarna

